

MOLNÁR ANITA¹–SÉRA MAGDOLNA²

¹Beregújfalui Fenyőfácska Óvoda (Berehujfalivszkij detyácsij DNZ, Little Pine Nursery in Beregújfalu, Ukraina)

²Nemzeti Közszolgálati Egyetem (National University of Public Service, Budapest, Hungary)

SZTENDERD ÉS KÉTNYELVŰSÉG A SZÓRVÁNYISKOLÁKBAN (FELSŐ-TISZA VIDÉKI KUTATÁSI TAPASZTALATOK)

STANDARD AND BILINGUALISM IN THE SCHOOLS OF THE TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN DIASPORA (RESEARCH EXPERIENCE)

A tömbben élő magyarság, annak nyelvhasználata, nyelvi helyzete, Kárpátalján is, gyakrabban kutatott téma, mint a szórvány magyarságé. Ezentúl az említett területen az azonos szórványtípusba sorolható kutatópontok is specifikus jelleggel bírnak. Ebből fakadóan kevesebb adat áll rendelkezésre a szakirodalomnak ebben a tekintetben. Hiánypótló szerepű ezért pl. Papp Z. Attila 2012 novemberében végzett kutatása, mely bepillantást nyújt a kárpátaljai magyar szórványoktatásba. Standardizált tesztek segítségével méri a magyar nyelvű oktatásban vagy magyarnyelv-oktatásban részesülő gyermekek nyelvi kompetenciáit. Az előadásban a kutatás során gyűjtött tapasztalatok, majd a feldolgozás során nyert nyelvi adatok alapján kerül bemutatásra a kétnyelvűség és a sztenderd viszonya a kárpátaljai szórvány területeken. A vizsgálatban megkérdezett 294 tanuló fele ukrán nemzetiségű, 39%-a magyar, 7%-a magyar-ukrán nemzetiségű kötődést jelölt meg. Minden megkérdezett magyar tannyelvű oktatásban vesz részt több-kevesebb óraszámban gyakorolva a magyar nyelvet. A kutatási adatok hét településről származnak: Bustyaháza, Gyertyánliget, Huszt, Rahó, Kőrösmező, Szolyva, Técső. A fentiek alapján az előadásban a következő kérdésekre keressük a választ: jelen van-e a magyar sztenderd a kárpátaljai szórvány kétnyelvű beszélőinél, illetve milyen függő és független változók befolyásolják a megjelenését, továbbá milyen nyelvi jellegzetességek, eltérések figyelhetők meg a szórványban élők írott nyelvi regisztereiben.

Jegyzet: A vizsgálat 2012. november 12–14. között A moldvai magyar iskolai program és a kárpátaljai magyar szórványoktatás című kutatás keretein belül készült Kárpátalján. A kutatás kárpátaljai részének lekérdezésében, az adatrögzítésben való részvételi lehetőségért ezúton is köszönetet mondunk Papp Z. Attilának.